

ایران : نخستین زادگاه پزشکی در جهان

(با نگاهی گذرا به کهن ترین منابع باستانی ، اوستا و شاهنامه)

کتر : دلم محمد طاهری مبارکه

بینا لاهری مبارکه

سرشناسه: طاهری مبارکه، غلام محمد، ۱۳۳۶

عنوان و نام پدیدآور: ایران: نخستین زادگاه پزشکی در جهان (با نگاهی گذرا به کهن ترین منابع باستانی

اوستا و شاهنامه: غلام محمد طاهری مبارکه: مینا طاهری مبارکه

مشخصات نشر: مبارکه اصفهان: نامه خسروان، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۸۸ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۸۸۱-۲-۱

وضعیت فهرست نویسی بر اساس: فیبا

موضوع: ۱- فردوسی، ابوالقاسم ۳۲۹-۴۱۶ق- معلومات- پزشکی ۲- Knowledge - Medicine -

Ferdowsi, Abolgasem ۳- فردوسی، ابوالقاسم ۳۲۹-۴۱۶ق، شاهنامه، - نقد و تفسیر ۴-

۵- پزشکی - Criticism and Interpretation . shahnameh . Ferdowsi, Abolgasem -

ایران - تاریخ ۶- Medicine - Iran -

موضوع: ۱- پزشکی ایرانی، تاریخ ۲- Medicine - Persian - History ۳- پزشکی در اوستا

۴- Medicine in the Avesta ۵- پزشکی در ادبیات ۶- Medicine in Literature

شناسه افزوده: طاهری مبارکه، غلام محمد، ۱۳۴۷

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۹۰۰۲۰۷۱۹ R

رده بندی دیویی: ۶۱۰/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۳۶۱۱۷

نشر نامه خسروان (مبارکه ۵۲۴۰۲۵۳۳)

ایران نخستین زادگاه پزشکی در جهان

نویسندگان: غلام محمد طاهری مبارکه و مینا طاهری مبارکه

چاپ: اول/ قطع رقعی/ ۸۸ صفحه/ شمارگان ۱۰۰۰ نسخه/ قیمت چاپ اول ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۸۸۱-۲-۱

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات نامه خسروان است و هرگونه کپی، ترجمه،

تکثیر چاپی و الکترونیکی بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی و قابل پیگرد است.

فهرست مطالب:

پیشگفتار	۵
ایران نخستین زادگاه پزشکی در جهان	۷
پزشکی در جهان باستان	۱۵
خدا - پزشکان در ایران باستان	۲۴
نام بیماریهای آورده شده در اوستا	۲۸
پزشکی در بندهش	۳۲
بهداشت فردی و جمعی در ایران باستان	۳۴
جراحی در ۴۸۰ سال پیش در شهر سوخته	۳۶
پزشکی در اوستا و شاهنامه	۴۰
تخصص های نامبرده شده در اوستا	۵۷
تاریخ پزشکی ایران کهن تر از میانرودان و بین النهرین و	۶۳
اصطلاحات پزشکی در اوستا	۶۷
نامهای پزشکان مشهور در اوستا	۶۹
زادن رستم نخستین عمل سزارین	۷۲

پیشگفتار

ایران کهن - رزمی ماری ما - زادگاه نخستین دانش پزشکی در جهان است. چشم مصطفی یافت شده در شهر سوخته و مجموعه سوراخ شده مربوط به ۲۸۰۰ سال پیش که بر روی آن عمل جراحی انجام گرفته (نک: محرابی، ۱۳۸۳: ۳۱) از جمله اسنادی است که می توان شاهی بر این سخن آورد. اشاره های فارن به دانش پزشکی در اوستا کتاب دینی ایرانیان باستان که نخستین سرودهای آنگاهها به دوران دست کم ۳۲۰۰ سال پیش می رسد و وجود دو مکتب طب و مزدیسنا - خود - دلایل دیگری بر این مدعاست. ما در این کتاب چندین بار به تاریخ پزشکی ایران اشاره کرده ایم (خواننده علاقه مند بایست است برای پژوهش کامل به دو کتاب تاریخ طب در ایران نوشته دکتر محمود نجم آبادی از انتشارات دانشگاه تهران و پژوهش سترگ دکتر حسین تجدد که مجموعه ۸ جلدی به نام دایرة المعارف ۱۰ هزار سال پزشکی از انتشارات هورمزد است مراجعه کند) نا گفته پیداست که می توانستیم تاریخ گیاه پزشکی، دامپزشکی و داروسازی را نیز بر آن بیفزاییم اما آن ها خود بسیار

گسترده‌اند و در مجالی دیگر به آن خواهیم پرداخت. اگر به نکاتی چندین بار اشاره شده برای آن بوده است که دانش پژوهان گوناگونی بدان پرداخته‌اند و می‌خواستیم شواهد را از زبان دیگران هم بشنویم. امیدواریم این گام کوچک که در واقع شرح بیتی از شاهنامه؛ نامه‌ی خسروان دفتر چهارم بر داستان جمشید است راه گشای جوانانی باشد که بدانند چه تاریخ با شکوه و شگفت‌انگیزی را پشت سر خود داشته‌اند و با سربلندی گام در راه پیشینیان بگذارند و نیز باور کنند که همواره که همواره گذشته چراغ راه آینده است.

www.ketab.ir